

**Правила за доделување на прекугранични капацитети за
пренос на природен гас**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ	3
Член 1 ПРЕДМЕТ НА УРЕДУВАЊЕ	3
Член 2 ДЕФИНИЦИИ	3
II. НАЧЕЛА ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА КАПАЦИТЕТИ И УПРАВУВАЊЕ СО ЗАГУШУВАЊА	7
Член 3 ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРОТ	7
Член 4 ДОГОВОР ЗА ПРЕНОС	8
Член 5 КОРИСТЕЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА ПРЕНОС	9
III. БИЛАТЕРАЛНА СОРАБОТКА НА ОСППГ СО СОСЕДНИТЕ ОСП	9
Член 6 РАЗМЕНА НА ИНФОРМАЦИИ	9
Член 7 ОДРЖУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА ПРЕНОС	10
Член 8 ПРЕСМЕТКА НА КАПАЦИТЕТ	10
IV. ПОНУДА НА КАПАЦИТЕТ НА ВЛЕЗНИТЕ И ИЗЛЕЗНИТЕ ТОЧКИ	11
Член 9 ДОСТАПЕН КАПАЦИТЕТ	11
Член 10 ОБЈАВУВАЊЕ НА ИНФОРМАЦИИ ЗА КАПАЦИТЕТ	11
V. РАСПРЕДЕЛБА НА КАПАЦИТЕТ ВО ТОЧКИТЕ НА ИНТЕРКОНЕКЦИЈА	12
Член 11 ПОНУДЕН КАПАЦИТЕТ	12
Член 12 РАСПРЕДЕЛБА НА КАПАЦИТЕТ ЗА РЕЗЕРВАЦИИТЕ НА ДОЛГ РОК	13
Член 13 РАСПРЕДЕЛБА НА ГОДИШЕН КАПАЦИТЕТ	14
Член 14 РАСПРЕДЕЛБА НА КВАРТАЛЕН КАПАЦИТЕТ	15
Член 15 РАСПРЕДЕЛБА НА МЕСЕЧЕН КАПАЦИТЕТ	15
Член 16 РАСПРЕДЕЛБА НА ДНЕВЕН КАПАЦИТЕТ	16
Член 17 ПРЕДУСЛОВИ ЗА УЧЕСТВО ВО АУКЦИЈА	17
Член 18 ОБЈАВУВАЊЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД АУКЦИЈИТЕ	17
Член 19 РЕАЛИЗАЦИЈА НА РАСПРЕДЕЛБАТА	17
Член 20 ИСКЛУЧОЦИ	18
Член 21 КОНВЕРЗИЈА ВО ВРЗАН КАПАЦИТЕТ	18
Член 22 РАСПРЕДЕЛБА НА ПРЕКИНЛИВ КАПАЦИТЕТ	19
VI. РАСПРЕДЕЛБА НА КАПАЦИТЕТ НА ВНАТРЕШНИТЕ МРЕЖНИ ТОЧКИ	20
Член 23 ПРОИЗВОДИ ЗА КАПАЦИТЕТ ВО ВНАТРЕШНАТА МРЕЖА	21
Член 24 БАРАЊЕ ЗА РЕЗЕРВАЦИЈА НА КАПАЦИТЕТ ВО ВНАТРЕШНАТА МРЕЖА	21
Член 25 ПОСТАПКА ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА КАПАЦИТЕТ ВО ВНАТРЕШНАТА МРЕЖА	22
VII. СЕКУНДАРЕН ПАЗАР НА ПРЕНОСЕН КАПАЦИТЕТ	23
Член 26 МЕХАНИЗАМ НА СЕКУНДАРНИОТ ПАЗАР	23
Член 27 КУПОПРОДАЖБА И ПРЕНЕСУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТ	24
Член 28 ОБЈАВУВАЊЕ НА ТРАНСАКЦИИТЕ	25
VIII. УПРАВУВАЊЕ СО ЗАГУШУВАЊА	25
Член 29 ФИЗИЧКО ЗАГУШУВАЊЕ	25
Член 30 ОТСТАПУВАЊЕ НА ДОЛГОРОЧЕН КАПАЦИТЕТ	26
Член 31 ОДЗЕМАЊЕ НА РЕЗЕРВИРАН КАПАЦИТЕТ	28
IX. ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ	28
ПРИЛОГ 1: АЛГОРИТАМ ЗА АУКЦИЈА СО СУКЦЕСИВЕН ПОРАСТ НА ЦЕНИ	30
ПРИЛОГ 2: АЛГОРИТАМ ЗА АУКЦИЈА СО УНИФОРМНА ЦЕНА	33

Правила за доделување на прекугранични капацитети за пренос на природен гас

I. Општи одредби

Член 1

Предмет на уредување

- (1) Со овие правила за доделување на прекугранични капацитети за пренос на природен гас се уредуваат начинот, постапките и условите под кои операторот на системот за пренос на природен гас го нуди и го распределува преносниот капацитет на влезните и излезните точки и точките на интерконекција со соседните преносни системи, и применува постапки за управување со загушувања ако и кога е тоа потребно.
- (2) Капацитетот на преносниот систем се доделува само за физичките токови на природниот гас во преносната мрежа.
- (3) Со овие Правила се уредува доделувањето на постоечкиот и/или на можниот проширен преносен капацитет на точките на интерконекција со соседните преносни системи.

Член 2

Дефиниции

- (1) Изразите употребени во овие Правила го имаат значењето определено во Законот за енергетика.
- (2) Одделни изрази употребени во овие Правила го имаат следново значење:
  1. **Точка на интерконекција** – физичка или виртуелна точка на поврзување на влезно-излезниот систем за пренос на природен гас во Република Северна Македонија со системот на друга држава преку интерконектор, ако овие точки се предмет на постапки за резервација од страна на корисниците на мрежата
  2. **Излезна точка од системот за пренос (Излезна точка)** – физичка точка на системот за пренос на која се испорачува природниот гас од системот за пренос
  3. **Влезна точка во системот за пренос (Влезна точка)** – физичка точка или група на точки на која се внесува природниот гас во системот за пренос
  4. **Виртуелна точка на интерконекција** – најмалку две точки на интерконекција коишто поврзуваат два соседни влезно – излезни системи, а коишто се обединети заради обезбедување на единствена услуга на капацитет
  5. **Внатрешна мрежна точка** – влезна или излезна точка на системот за пренос на природен гас со исклучок на точките на интерконекција
  6. **ОСППГ** – оператор на системот за пренос на природен гас на Република Северна Македонија
  7. **Соседен ОСП** – оператор на систем за пренос на природен гас во соседна земја со кој ОСППГ има склучено договор за интерконекција
  8. **РКЕ** – Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија

9. **е-пошта** – стандардна технологија за брза електронска комуникација преку Интернет која се користи во процесот на распределба на преносен капацитет
10. **Корисник на системот** – снабдувач, трговец или директен потрошувач на природен гас кој го користи или има намера да го користи системот за пренос на природен гас за испорака и/или повлекувањена природен гас, вклучувајќи го и ОСППГ во случаи кога тоа е потребно за вршење на преносните функции
11. **Корисник на мрежата** – корисник на системот кој користи или ила намера да резервира и користи преносен капацитет во одредена точка на мрежата за пренос на природен гас.
12. **Договор за пренос** – договор за пренос на природен гас преку преносниот систем што ОСППГ го склучува со корисник на системот
13. **Договор за интерконекција** – договор склучен помеѓу ОСППГ и Соседен ОСП со којшто се определуваат условите, оперативните постапки и други одредби во врска со испораката и/или повлекувањето на природен гас на одредена точка на интерконекција заради олеснување на ефикасната интероперабилност на меѓусебно поврзаните преносни мрежи, во согласност со соодветните мрежни правила на ENTSOG
14. **Нормален кубен метар** природен гас (Nm^3) – количина на природен гас во $1 m^3$ при апсолутен притисок од 1.01325 бари и температура од $0^\circ C$
15. **Договорен капацитет** – максимален проток, изразен во нормални кубни метри по единица време или во енергија по единица време, на кој корисниците имаат право во согласност со одредбите од потпишаниот договор за користење на системот за пренос на природен гас
16. **Максимален технички капацитет** – максимален гарантиран преносен капацитет што ОСППГ би можел да го понуди на корисниците на системот за пренос на влезна или излезна точка, имајќи ги предвид интегритетот и оперативните можности на преносниот систем
17. **Договорено загушување** – загушување во преносната мрежа кога вкупното договорено побарување на постојан преносен капацитет во одредена точка на мрежата го надминува нивото на максимален технички капацитет во таа точка
18. **Достапен капацитет** – вкупен преносен капацитет што ОСППГ го нуди на корисниците на системот за пренос во аукција за даден временски период во една точка на интерконекцијата
19. **Постојан капацитет** – преносен капацитет доделен на постојана основа договорен во договор за пренос потпишан помеѓу ОСППГ и корисникот на системот, што не може да биде прекинат од ОСППГ согласно договорот за пренос
20. **Постојани услуги** – услуги што ги нуди ОСППГ во однос на управувањето со постојаниот капацитет
21. **Прекинлив капацитет** – преносен капацитет кој по доделувањето може да биде прекинат од страна на ОСППГ во согласност со договорот за пренос
22. **Прекинливи услуги** – услуги што ги нуди ОСППГ во однос на управувањето со прекинливиот капацитет
23. **Стандарден производ за капацитет** – определен износ на преносен капацитет за даден временски период на определена точка на интерконекција

24. **Врзан капацитет** – стандарден производ за капацитет понуден на постојана основа кој се состои од соодветен влезен и излезен капацитет од двете страни на секоја точка на интерконекција
25. **Раздвоен капацитет** – стандарден производ за капацитет понуден на постојана основа кој се состои од соодветен влезен или излезен капацитет само на едната страна од една точка на интерконекција
26. **Резервиран капацитет** – преносен капацитет на влезните или излезните точки доделен од ОСППГ на корисник на системот по пат на договор за пренос
27. **Конкурентни капацитети** – капацитети во две точки за коишто достапниот капацитет на едната точка на мрежата не може да се додели без целосно или делумно намалување на достапниот капацитет на другата точка на мрежата
28. **Проширен капацитет** – можно идно зголемување на максималниот технички капацитет преку пазарно засновани постапки коишто се остваруваат со зголемување на техничкиот капацитет, или со креирање на нов капацитет каде што во моментот не постои а којшто може да се понуди, преку вложување во физичката инфраструктура или долгорочна оптимизација на капацитетот, и потоа согласно позитивен резултат од економскиот тест да се распредели преку:
  - постојните точки на интерконекција,
  - создавање на нови точки на интерконекција, или
  - капацитетот на физичкиот реверзибилен проток во точките на интерконекција којшто до тогаш не бил понуден
29. **Постапка за проширување на капацитет** – постапка со која се проценува пазарната побарувачка за проширен капацитет и која се состои од необврзувачка фаза во којашто корисниците на мрежата ја изразуваат и ја квантифицираат својата побарувачка за проширен капацитет, и обврзувачка фаза во која ОСППГ бара од корисниците на мрежата да преземат обврска за договарање на проширениот капацитет
30. **Проект за проширување на капацитет** – проект со цел за зголемување на максималниот технички капацитет на постојна точка на интерконекција или воспоставување на нова точка на интерконекција во согласност со распределбата на капацитетот во претходната постапка за проширување на капацитетот
31. **Економски тест** – постапка за оценка на економската исплатливост на проектот за проширување на капацитетот
32. **Фактор f** – удел на моменталната вредност на проценетиот дозволен или таргетиран приход на ОСППГ поврзан со проширениот капацитет вклучен во соодветното ниво на понуда, којшто треба да се надомести со преземените обврски на корисниците на мрежата за договарање на капацитет [2]
33. **ENTSOG** – Европската мрежа на оператори на преносни системи за гас
34. **EIC** – код за енергетска идентификација кој е единствен код на учесникот на европскиот пазар на природен гас издаден од институцијата издавач на EIC (ENTSOG)
35. **Директен потрошувач** – потрошувач на природен гас поврзан на системот за пренос
36. **Гасен ден** – период од 24 континуирани часа, почнувајќи од 06:00 по CET во кој било календарски ден до 06:00 по CET во наредниот календарски ден при зимско сметање на времето
37. **Гасен месец** – период од 06:00 по CET во првиот ден од календарскиот месец до 06:00 по CET во првиот ден од следниот календарски месец при зимско сметање на времето

38. **Квартална аукција** – аукција за користење на преносните капацитети во тек стандардни временски периоди од три гасни месеци која се врши на годишно ниво во претходната календарска година
39. **Гасна година** – период кој започнува од 06:00 часот по CET на 1 октомври тековната година и завршува во 06:00 часот по CET на 1 октомври следната година при зимско сметање на времето
40. **CET** – средноевропско време
41. **Ниво на понуда** – збир на достапниот капацитет и соодветното ниво на проширен капацитет што се нуди за секој од годишните стандардни производи за капацитет на една точка на интерконекција
42. **Календар за аукции** – табела која ја објавува ENTSOG на која што се прикажани податоци за определени аукции за секоја календарска година од март во тековната до февруари во наредната календарска година и на која се содржани сите релевантни временски распореди за аукциите, вклучително и датумите на нивниот почеток и стандардните производи за капацитет за коишто тие аукции се однесуваат
43. **Аукција со сукцесивен пораст на цени** – аукција во која корисникот на мрежата го поднесува бараниот износ на капацитет според дефинирани ценовни класи коишто се најавуваат сукцесивно
44. **Аукција со единствена цена** – аукција во која корисникот на мрежата во еден круг на наддавање едновременно поднесува понуди за цена и износ на капацитет а сите корисници на мрежата коишто се успешни во добивањето на капацитет ја плаќаат цената на најниската успешна понуда
45. **Круг на наддавање** – временскиот период во кој корисниците на мрежата можат да ги поднесуваат, дополнуваат и повлекуваат понудите
46. **Голем ценовен чекор** – фиксен износ што се користи во аукцијата со сукцесивен пораст на цени и се дефинира за точка на интерконекција и стандарден производ за капацитет
47. **Мал ценовен чекор** – фиксен износ што се користи во аукцијата со сукцесивен пораст на цени и се дефинира за точка на интерконекција и стандарден производ за капацитет, кој што е понизок од големиот ценовен чекор
48. **Почетна цена** – најниската прифатлива цена на аукцијата определена од организаторот на аукцијата
49. **Цена на порамнување (Клириншка цена)** – единствената цена по која се реализира распределбата на капацитетите за успешните понуди на сите корисници во една аукција, определена во постапката од Прилог 1 од овие Правила.
50. **Прва недоволна продажба** – состојба каде што вкупната побарувачка на сите корисници на мрежата е помала од понудениот капацитет на крајот од вториот или наредниот круг на наддавање
51. **Номинација** – барање за одреден износ на стандарден производ за постојан или прекинлив капацитет поднесено од корисник на системот во процесот на распределба на преносни капацитети
52. **Зголемена номинација** – право на корисникот на мрежата коишто ги исполнува минималните барања за поднесување на барање за номинација за прекинлив капацитет во било кое време од тековниот ден да поднесе номинација за зголемување на вкупниот износ на неговите номинации на ниво повисоко од договорениот капацитет

53. **Алтернативен механизам за распределба** – механизам за распределба на понудениот или проширениот капацитет којшто ОСППГ го реализира како исклучок од вообичаениот механизам на аукции, во посебни случаи и со одобрување од РКЕ, заради исполнување на потребите на побарувачката за капацитет
54. **FCFS (First-Come-First-Served)** – со значење “прв дојден – прв услужен”, алтернативен механизам на распределба на капацитет дефиниран во Дел VI, кој се користи за внатрешните мрежни точки како и за точките на интерконекција во посебни случаи кога механизмот на аукции за распределба на капацитети не е во функција.
55. **LIFO (Last-In-First-Out)** – со значење “последен внатре – прв надвор”, правило кое се користи во распределбата на прекинлив капацитет во случај кога нема доволен износ на достапен капацитет за сите номинации.
- (3) Следниве изрази употребени во овие Правила ќе го имаат значењето на посебните термини дефинирани во Законот за енергетика:
1. **„Систем за пренос“** – се користи наместо терминот „систем за пренос на природен гас“ како што е дефинирано во Законот за енергетика.
  2. **„Систем за дистрибуција“** – се користи наместо терминот „систем за дистрибуција на природен гас“ како што е дефинирано во Законот за енергетика.
  3. **„Оператор на пазар“** – се користи наместо терминот „оператор на пазар на природен гас“ како што е дефинирано во Законот за енергетика.

II. Начела за распределба на капацитети и управување со загушувања

Член 3

Обврски на Операторот

- (1) ОСППГ го става на располагање на корисниците на системот максималниот технички капацитет на секоја влезна и излезна точка на системот за пренос, имајќи го предвид интегритетот на системот и оперативното работење на системот и пазарот на природен гас. ОСППГ распределува капацитет посебно на секоја влезна и излезна точка од системот за пренос според резултатите од аукции и/или доставените барања.
- (2) ОСППГ ги распределува капацитетите на влезните и излезните точки на транспарентен и недискриминаторен начин кој:
  - обезбедува соодветни економски сигнали за ефикасно и максимално искористување на техничките капацитети и го олеснува инвестирањето во нова инфраструктура и прекуграничен транспорт на природен гас,
  - е компатибилен со пазарните механизми, вклучувајќи организирани пазари и центри за трговија со гас, и е доволно флексибилен да се прилагоди на условите за понатамошен развој на пазарот, и
  - е компатибилен со правилата за пристап на трета страна до преносните системи за природен гас во соседните земји.
- (3) ОСППГ им нуди на корисниците на системот постојан капацитет на сите влезни и излезни точки на системот за пренос и прекинлив капацитет на точките на интерконекција.
- (4) ОСППГ му обезбедува на корисникот прекинливи услуги само на влезните и излезните точки каде што корисникот резервирал соодветен постојан капацитет.

- (5) ОСППГ применува транспарентни, конкурентни и недискриминаторни постапки за управување со загушувања, кои го олеснуваат прекуграничниот пренос на природен гас врз недискриминаторна основа.

Член 4

Договор за пренос

- (1) Постојаните и прекинливите услуги за пренос ОСППГ му ги обезбедува на корисникот на системот врз основа на склучен договор за пренос кој содржи договорни услови одобрени од РКЕ и објавени на веб-страницата на ОСППГ.
- (2) Корисникот на системот за пренос може во исто време да има само еден важечки договор за пренос склучен со ОСППГ за сите услуги.
- (3) Договорот за пренос се склучува врз основа на барање за договор поднесено до ОСППГ кон кое се доставува:
- тековна состојба, издадена од Централен регистар на Република Северна Македонија
  - информации за економската и финансиската состојба, издадени од Централниот регистар на Република Северна Македонија
  - лиценца за вршење на енергетската дејност или решение за упис во регистарот на странски трговци и добавувачи, освен за директен потрошувач
  - потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци и други јавни давачки пропишани со закон
  - потврда дека нема отворена стечајна или ликвидациона постапка
  - изјава за точноста на доставените податоци, потпишана од овластеното лице за застапување на барателот
- (4) Барањето од став (3) на овој Член се поднесува на образец објавен на веб-страницата на ОСППГ, преку е-пошта.
- (5) ОСППГ го разгледува барањето за договор и го оценува заедно со доставената документација. Ако барањето е нецелосно или неуредно ОСППГ нема да го прифати, и во рок од пет работни дена, преку е-пошта ќе го информира барателот за неприфаќањето и ќе го покани повторно да поднесе ревидирано барање во рок од 10 работни дена. Ако барателот не достави ново барање за договор во определениот рок, или повторно поднесеното барање е нецелосно или неуредно, ОСППГ донесува одлука за одбивање на барањето која што е конечна.
- (6) Ако барањето, или повторно поднесеното барање, е целосно и уредно ОСППГ ќе го прифати, и во рок од пет работни дена ќе му достави на барателот потпишан договор за пренос и ќе го повика да го потпише доставениот договор во рок од пет работни дена од денот на доставата и да го врати на ОСППГ. Ако договорот не биде потпишан во предвидениот рок по вина на барателот, ОСППГ донесува одлука за одбивање на барањето која што е конечна.
- (7) Конечната одлука за одбивање од став (5) или став (6) на овој Член со образложение за причините за одбивање на барањето ОСППГ преку е-пошта веднаш ја доставува до корисникот ја и за тоа ја известува РКЕ.
- (8) Ако ОСППГ го добие од барателот потпишаниот договор за пренос во одредениот рок, во рок од три работни дена ги известува Операторот на пазарот и РКЕ за потпишувањето на договорот и за идентитетот и ЕИС на новиот корисник на системот за пренос.

Член 5

Користење на системот за пренос

- (1) Износот и времетраењето на постојаниот или прекинливиот резервиран капацитет на корисникот на системот на влезна или излезна точка се одредуваат согласно со неговите одобрени барања за резервација на капацитет во соодветната точка. Одобрените барања за резервација на капацитет се резултат на:
  - успешните понуди на корисникот на системот на аукции за капацитет на точките на интерконекција, во согласност со Дел V од овие Правила, или
  - барање за резервирање капацитет на внатрешните мрежни точки на системот за пренос, доставено од корисникот а одобрено од ОСППГ , во согласност со Дел VI од овие Правила.
- (2) Ако корисникот на системот има повеќе од едно одобрено барање за резервација на постојан капацитет на влезна или излезна точка за истиот гасен ден, тогаш резервираниот капацитет на корисникот во точката за тој гасен ден е збир на сите релевантни потврдени барања за резервација на постојан капацитет кои се во сила во текот на наведениот гасен ден.
- (3) Ако корисникот на системот има повеќе од едно одобрено барање за резервација на прекинлив капацитет на влезна или излезна точка за ист гасен ден, тогаш резервираниот капацитет на корисникот во точката за тој гасен ден е збир на сите релевантни потврдени барања за резервација на прекинлив капацитет кои се во сила во текот на наведениот гасен ден.
- (4) Одобрените барања за резервација на капацитет на влезните и излезните точки на системот за пренос претставуваат составен дел на договорот за пренос.

III. Билатерална соработка на ОСППГ со соседните ОСП

Член 6

Размена на информации

- (1) ОСППГ разменува со соседните ОСП информации за номинации и реноминации, како и нивно усогласување и потврда во релевантни точки на интерконекција, на редовна основа. Постапките за размена на податоци помеѓу ОСППГ и соседните ОСП се уредуваат во меѓусебните договори за интерконекција.
- (2) ОСППГ разменува со соседните ОСП релевантни информации за одржувањето на поврзаните преносни системи со цел да овозможи донесување правилни одлуки за техничката употреба на капацитетот во точките на интерконекција. ОСППГ исто така комуницира со соседните ОСП со цел да се надминат какви било нерегуларни појави на интерконекциите, при што во своите договори за интерконекција ќе ги вклучи постапките за решавање на прашањата за безбедноста на снабдувањето со природен гас.
- (3) ОСППГ потпишува посебен договор со секој соседен ОСП за употребата на платформите за аукции на кои се нуди и резервира преносен капацитет од двете страни на соодветните точки на интерконекција (договор за аукции).
- (4) ОСППГ соработува со соседниот ОСП за пренесување или отстапување на врзаниот траен капацитет, во согласност со одредбите од Членовите 27 и 30 соодветно.
- (5) ОСППГ соработува со соседните ОСП на воспоставување на стандардни комуникациски постапки, поврзани информациски системи и компатибилни електронски комуникации,

како и заеднички протоколи, формати и стандарди за размена на податоци и нивна доверливост и заштита. Соработката вклучува и усвојување на план за воведување на овие платформи којшто содржи обврски за ОСППГ и соодветните ОСП и роковиза усвојување на планот и реализација на обврските.

- (6) Стандардните комуникациски постапки особено се однесуваат на пристапот на корисниците на мрежата кон системите за аукции и соодветните платформи за номинации и резервации на ОСППГ или на соседен ОСП, како и објавените информации за аукциите. Постапките треба да бидат усогласени со овие Правила и соодветната регулатива на Европската Унија.

Член 7

Одржување на системот за пренос

Во случај кога одржувањето на дел од системот за пренос влијае на износот на преносниот капацитет кој може да се понуди на корисниците во една точка на интерконекција, ОСППГ го известува соседниот ОСП и целосно соработува во координацијата на плановите за одржување, со цел да се сведат на најмала можна мерка последиците од тоа влијание врз протокот на природен гас во таа точка.

Член 8

Пресметка на капацитет

- (1) Со цел да понуди максимум врзан капацитет преку оптимизација на користењето на техничкиот капацитет, притоа давајќи предност на оние точки на интерконекција каде се јавува договорено загушување, ОСППГ воспоставува соработка со соседниот ОСП и применува заеднички метод на оптимизација преку:
1. Длабинска анализа на техничките капацитети за можни несогласувања на двете страни од точката на интерконекција, заедно со конкретни мерки и потребните средства и одобренија од надлежен орган за постигнување на максимална понуда на врзан капацитет. Мерките нема да имаат негативно влијание врз понудата во останатите точки на интерконекција или во внатрешните мрежни точки,
  2. Примена на методологија за пресметка на капацитетите усвоена од ОСППГ и соседниот ОСП која опфаќа состојби кога одредени конкурентни капацитети во системите вклучуваат и точки на интерконекција,
  3. Координација во примената на десетгодишните планови за развој на системот за пренос и плановите за инвестирање во системот за пренос, соодветните правни норми, регулативата и договорните обврски,
  4. Динамичка пресметка на преносниот капацитет која ќе се усогласи со примена на мерките за проширен капацитет, со заеднички определена специфична динамиката за секоја точка на интерконекција,
  5. Координација на ОСППГ со соседните ОСП и корисниците на преносната мрежа кои вршат пренос на природен гас во одредена точка или се зависни од можностите за пренос во таа точка,
  6. Користење на податоците добиени од корисниците на мрежата во врска со нивните сегашни и идни потреби и планови за развој и потреби од преносен капацитет.
- (2) ОСППГ соработува со соседниот ОСП во оценката и прилагодувањето најмалку на следните параметри:

1. Обврски за притисокот во мрежата,
  2. Сите релевантни сценарија за побарувачка и снабдување, вклучително и влијанието на климатските услови и користењето на мрежата во екстремни сценарија, и
  3. Калориската вредност на гасот што се пренесува.
- (3) ОСППГ, по претходно одобрување од РКЕ, соработува со соседниот ОСП во користењето можностите за билатерално финансирање на трошоците за реализација на мерките за постигање на максимален врзан капацитет.

IV. Понуда на капацитет на влезните и излезните точки

Член 9

Достапен капацитет

- (1) ОСППГ го нуди целиот достапен капацитет на секоја влезна и излезна точка на корисниците на системот.
- (2) Достапниот капацитет на влезна или излезна точка за секој гасен ден се дефинира како максимален технички капацитет на точката за тој гасен ден (земајќи ги предвид надградбите на капацитетот и/или секое планирано намалување на капацитетот на точката) намален за капацитетот кој е веќе резервиран за тој гасен ден од корисниците на системот.
- (3) Капацитетот што е предаден или ослободен на влезна или излезна точка по примената на постапките за управување со загушувања во согласност со Членовите 30 и 31, се вклучува во достапниот капацитет на таа точка за соодветниот гасен ден.
- (4) Ако ОСППГ нуди зголемен капацитет на точка на интерконекција, тогаш износот на зголемениот капацитет се додава на капацитетот што се нуди на соодветната годишна аукција на капацитет, опишана во Член 13, освен зголемениот капацитет издвоен во согласност со Член 12 став (4).
- (5) Капацитетот создаден преку вонпазарни постапки и за кој крајната одлука за инвестирање е донесена без претходни обврски од корисниците на мрежата се нуди и распределува како достапен стандарден производ за капацитет согласно овие Правила.
- (6) ОСППГ нуди достапен капацитет во форма на стандардни производи за капацитет во согласност со Членовите 12 и 23. Понудениот капацитет се изразува во kWh/ден. Износот на капацитетот се претвора во kWh/ден од Nm³/ден со користење на просечната бруто калориска вредност (при апсолутен притисок од 1.01325 бари и температура од 0°C) од претходната гасна година.
- (7) Износот на капацитет во понудата се изразува како број на енергетски единици во единица време, и тоа kWh/час или kWh/ден. Во вториот случај се претпоставува константен проток во тек на гасниот ден.

Член 10

Објавување на информации за капацитет

- (1) ОСППГ ги објавува на својата веб-страница, за секоја влезна и излезна точка, следните информации:
  1. Техничкиот капацитет,
  2. Резервираниот постојан и прекинлив капацитет,

3. Достапниот постојан и прекинлив капацитет,
4. Номинациите и повторните номинации,
5. Вистинските физички текови,
6. Планираните и реализираните прекини на прекинливиот капацитет,
7. Планираните и непланираните прекини на постојаните услуги, како и информации за обновување на постојаните услуги (особено, одржувањето на системот и веројатното времетраење на можните прекини поради одржување) при што планираните прекини се објавуваат најмалку 30 дена однапред, и
8. Капацитет кој ОСППГ го ставил на располагање по примената на постапките за управување со загушувања, во согласност со Делот IX од Правилата.

Овие ажурирани информации се објавуваат веднаш штом ќе станат достапни за ОСППГ.

- (2) Информациите од став (1) точки 1, 2, и 3 на овој Член ОСППГ ги објавува однапред, и тоа:
  - за период од најмалку 12 месеци за секој поединечен ден,
  - за период од најмалку две години за секој поединечен месец, и
  - за период од најмалку пет години за секоја поединечна година.
- (3) ОСППГ објавува историски информации за барањата од став (1) точки од 1 до 7 на овој Член секоја година за период од најмалку последните пет години за секој поединечен ден, на годишно ротирачка основа.
- (4) За излези кон директни потрошувачи и кон дистрибутивните системи кај кои е резервиран помалку од 80% од капацитетот, информациите од ставовите (1) и (3) на овој Член, ОСППГ ги објавува во збирен формат.
- (5) ОСППГ објавува волуметриски информации во нормални кубни метри и kWh, и информации за капацитетот во нормални кубни метри дневно и kWh дневно (при апсолутен притисок од 1,01325 бари и температура од 0 °C).
- (6) ОСППГ ги објавува измерените бруто калориски вредности (при апсолутен притисок од 1,01325 бари и температура од 0°C) и Wobbe индексот на влезните и излезните точки на преносниот систем на кои се мери квалитетот на природен гас, на дневна основа. Прелиминарните вредности се објавуваат најдоцна три дена по истекот на соодветниот гасен ден. Конечните вредности се објавуваат во рок од три месеци по истекот на соодветниот гасен месец.

V. Распределба на капацитет во точките на интерконекција

Член 11

Понуден капацитет

- (1) На точките на интерконекција ОСППГ доделува постојан капацитет на корисниците на системот преку аукции спроведени на платформата за резервации.
- (2) Корисниците на мрежата можат да учествуваат на една или повеќе истовремени аукции за различни стандардни производи за капацитет, во секоја точка на интерконекција.
- (3) Понудениот капацитет може да биде врзан капацитет или раздвоен капацитет.
- (4) За секоја од точките на интерконекција, ОСППГ нуди врзани стандардни производи за капацитет во координација со соседниот ОСП според следните начела:

1. На двете страни на точката на интерконекција целиот постојан капацитет ќе се нуди како врзан капацитет, ако има достапен постојан или зголемен капацитет од двете страни соодветно на барањата.
2. Капацитетот за соодветниот стандарден производ ќе се распредели преку аукции спроведени на платформата за резервации, преку единствена постапка за распределба.
3. Онаму каде што има повеќе достапен постојан капацитет на неговата страна од точката на интерконекција, ОСППГ може да го понуди на корисниците на системот како производ за раздвоен капацитет.
4. Стандардните производи за прекинлив капацитет со времетраење подолго од еден ден може да се понудат само ако соодветниот месечен, квартален или годишен стандарден производ за постојан капацитет бил распределен или не бил понуден.

Член 12

Распределба на капацитет за резервациите на долг рок

- (1) На точките на интерконекција ОСППГ нуди годишни, квартални, месечни и дневни стандардни производ за капацитет, при што:
  1. Стандарден производ за годишен капацитет е капацитетот за кој може да се пријави, во одреден износ, корисник на системот за сите гасни денови во одредена гасна година (почнувајќи од 1 октомври).
  2. Стандарден производ за квартален капацитет е капацитетот за кој може да се пријави, во одреден износ, корисник на системот за сите гасни денови во одреден квартал (почнувајќи од 1 октомври, 1 јануари, 1 април или 1 јули соодветно).
  3. Стандарден производ за месечен капацитет е капацитетот за кој може да се пријави, во одреден износ, корисник на системот за сите гасни денови во одреден календарски месец (почнувајќи од првиот гасен ден во секој месец).
  4. Стандарден производ за дневен капацитет е капацитетот за кој може да се пријави, во одреден износ, корисник на системот во еден гасен ден за следниот гасен ден.
- (2) Износ од најмалку 20% од постојниот технички капацитет на секоја точка на интерконекција се издвојува и се нуди за крајна распределба согласно со ставот (3) на овој Член. Ако достапниот капацитет е помал од делот на техничкиот капацитет што треба да се издвои, се издвојува целиот достапен капацитет.
- (3) Извоениот капацитет согласно со ставот (2) на овој Член се нуди согласно следните одредби:
  1. Износ од најмалку 10% од постојниот технички капацитет на секоја точка на интерконекција најпрво се нуди за резервациите извршени не порано од годишната квартална аукција на капацитет како што е предвидено во Член 14, одржана во согласност со календарот на аукциите во текот на гасната година која претходи на почеток на соодветната гасна година.
  2. Дополнително, износ од најмалку 10% од постојниот технички капацитет на секоја точка на интерконекција ќе се понуди за резервациите извршени не порано од годишната годишна аукција на капацитет како што е предвидено во Член 13, одржана во согласност со календарот на аукциите во текот на петтата гасна година која претходи на почетокот од соодветната гасна година.

- (4) Во случај на зголемен капацитет, износ од најмалку 10% од дополнителниот технички капацитет на односната точка на интерконекција се издвојува и се нуди за резервациите извршени не порано од годишната аукција за стандарден производ за квартален капацитет како што е предвидено во Член 14, одржана во согласност со календарот на аукциите во текот на гасната година која му претходи на почетокот на соодветната гасна година.
- (5) Точниот дел од капацитетот што треба да се издвои во согласност со ставовите (2), (3) и (4) на овој Член ќе биде предмет на консултации на ОСППГ со корисниците и усогласување помеѓу ОСППГ и соседниот ОСП, по што усогласениот износ за секоја точка на интерконекција треба да биде одобрен од РКЕ и регулаторниот орган на соседната држава. РКЕ може да одлучи поголем дел од капацитетот да се одвои на пократок рок за да се избегне можно нарушување на домашниот пазар на природен гас.

Член 13

Распределба на годишен капацитет

- (1) Годишниот капацитет се распределува еднаш годишно.
- (2) Производите со годишен стандарден капацитет се нудат на годишни аукции со користење алгоритам за аукција со сукцесивен пораст на цени, во согласност со одредбите од Прилог 1 којшто е составен дел од овие Правила.
- (3) Во постапката за годишна аукција ќе биде понуден капацитет најмалку за претстојните пет гасни години, но не подолго од претстојните 15 гасни години за постоечки капацитет. Проширен капацитет може да се понуди за период не подолг од 15 години од почетокот на неговото користење.
- (4) Годишната аукција за годишен капацитет започнува во првиот понеделник од јули секоја година, освен ако не е поинаку наведено во соодветниот календар објавен од ENTSOГ.
- (5) Капацитетот што ОСППГ го понудува на годишната аукција за годишен капацитет е еднаков на:

$$A - B - C + D + E - F$$

Каде:

- **A** е максималниот технички капацитет за секој од стандардните производи за капацитет,
- **B** е точниот износ на техничкиот капацитет (A) издвоен во согласност со ставовите (3) и (5) од Член 12 за аукции за годишен капацитет кои нудат капацитет во тек на следните 5 години, додека за аукциите за годишен капацитет по првите пет години тоа е износот на максималниот технички капацитет (A) издвоен согласно со ставовите (3) и (5) од Член 12,
- **C** е претходно резервираниот капацитет, коригиран со капацитетот кој е повторно понуден во согласност со постапките за управување со загушувања предвидени во Членовите 30 и 31,
- **D** е дополнителен капацитет за таа година, ако го има,
- **E** е зголемениот капацитет за таа година вклучен во соодветното ниво на понуда, ако го има,
- **F** е износот на зголемениот капацитет (E), ако го има, издвоен во согласност со ставовите (4) и (5) од Член 12.

- (6) Најмалку еден месец пред почетокот на аукцијата ОСППГ ќе го објави на својата веб-страница износот на постојаниот капацитет што е достапен за секоја година за претстојната годишна аукција за капацитет.

Член 14

Распределба на квартален капацитет

- (1) Кварталниот капацитет се распределува четири пати годишно.
- (2) Производите со квартален стандарден капацитет се нудат на годишни квартални аукции со користење алгоритам за аукција со sukcesивен пораст на цени, во согласност со одредбите на Прилог 1 којшто е составен дел од овие Правила.
- (3) Капацитетот за кварталите од претстојната гасна година се нуди на истовремени аукции за секоја точка на интерконекција, во распоред како што следува, освен ако не е поинаку определено во кварталниот аукцискиот календар објавен од ENTSOG:
1. За кварталите од еден (октомври-декември) до четири (јули-септември) во првата годишна квартална аукција за капацитет, почнувајќи од првиот понеделник на месец август,
  2. За кварталите од два (јануари-март) до четири (јули-септември) во втората годишна квартална аукција за капацитет, почнувајќи од првиот понеделник од месец ноември,
  3. За кварталите од три (април-јуни) до четири (јули-септември) во третата годишна квартална аукција за капацитет, почнувајќи од првиот понеделник на месец февруари,
  4. За последниот квартал (јули-септември) во четвртата годишна квартална аукција за капацитет почнувајќи од првиот понеделник од месец мај.
- (4) Капацитетот што треба да се понуди на сите годишни квартални аукции за капацитет е еднаков на:

A – C + D

Каде:

- **A** е максималниот технички капацитет за секој од стандардните производи за капацитет,
  - **C** е претходно резервируваниот капацитет, корегиран со капацитетот кој е повторно понуден во согласност со постапките за управување со загушувања предвидени во Членовите 30 и 31,
  - **D** е дополнителен капацитет за тој квартал, ако го има.
- (5) Две недели пред почетокот на аукциите, ОСППГ на својата веб-страница го објавува износот на достапниот капацитет за секој квартал за претстојната квартална аукција на капацитети.

Член 15

Распределба на месечен капацитет

- (1) Месечниот капацитет се распределува еднаш месечно на ротирачка основа, со периодични аукции кои се одржуваат секој месец за следниот гасен месец.

- (2) Производите со месечен стандарден капацитет ќе бидат понудени на ротирачки месечни аукции со користење алгоритам за аукција со сукцесивен пораст на цени во согласност со одредбите од Прилог 1 којшто е составен дел од овие Правила.
- (3) Секој месец ќе биде понуден месечниот стандарден производ за капацитет за следниот календарски месец. Во ротирачките месечни аукции корисниците на мрежата можат да поднесуваат барање за еден стандарден производ за капацитет.
- (4) Ротирачките месечни аукции за капацитет започнуваат во третиот понеделник од секој месец за следниот месечен стандарден производ за капацитет, освен ако не е поинаку наведено во соодветниот календар објавен од ENTSOG.
- (5) Капацитетот што треба да се понуди на ротирачка месечна аукција за капацитет, секој месец, е еднаков на:

A – C + D

Каде:

- **A** е максималниот технички капацитет за секој од стандардните производите за капацитет,
  - **C** е претходно резервираниот капацитет, коригиран со капацитетот кој е повторно понуден во согласност со постапките за управување со загушувања предвидени во Членовите 30 и 31,
  - **D** е дополнителен капацитет за тој месец, ако го има.
- (6) Една недела пред почетокот на аукцијата ОСППГ го објавува на својата веб-страница износот на достапен капацитет за претстојната ротирачка месечна аукција за капацитет.

Член 16

Распределба на дневен капацитет

- (1) Дневните производи за капацитет се распределуваат еднаш дневно за наредниот гасен ден, на ротирачка основа.
- (2) Секој ден, стандарден производ за капацитет за наредниот гасен ден ќе се понуди на аукција со користење на алгоритам за единствена цена, во согласност со одредбите од Прилог 2 којшто е составен дел од овие Правила. Во дневните ротирачки аукции корисниците на мрежата можат да поднесат барање за еден дневен стандарден производ за капацитет, секој ден за следниот гасен ден.
- (3) Кругот на наддавање за претстојниот ден се отвора секој ден во 16:30 по СЕТ според зимското сметање на времето. Понудувачот може да поднесе понуда, и да ја измени или да ја повлече поднесената понуда на стандардниот дневен производ за капацитет во периодот од 16:30 до 17:00 часот.
- (4) Капацитетот што треба да се понуди на аукцијата за капацитет за претстојниот ден ќе биде, секој ден, еднаков на:

A – C + D

Каде:

- **A** е максималниот технички капацитет за секој од стандардните производи за капацитет,
- **C** е претходно резервираниот капацитет, коригиран со капацитетот кој е повторно понуден во согласност со постапките за управување со загушувања предвидени во Членовите 30 и 31,

- Д е дополнителен капацитет за тој гасен ден, ако го има.
- (5) Во моментот кога ќе се отвори кругот за наддавање ОСППГ ги известува корисниците на мрежата за износот на капацитет што ќе се понуди на аукцијата за капацитет за претстојниот гасен ден.

Член 17

Предуслови за учество во аукција

- (1) Корисниците на системот кои имаат намера да учествуваат во процесот на резервирање капацитети на точките на интерконекција мора да:
- Имаат склучено договор за пренос со ОСППГ,
  - Бидат пријавени на аукциската платформа и ги имаат обезбедено сите технички предуслови за пристап кон аукциската платформа и аукцијата,
  - Имаат поднесено соодветни гаранции определени во договорот за пренос.
- (2) Покрај барањата од ставот (1) на овој Член, ако аукцијата се однесува на врзан капацитет корисниците на системот мора да имаат договор за пренос со соседниот ОСП.

Член 18

Објавување на резултатите од аукциите

- (1) На крајот од секоја аукција резултатите од распределбата се доставуваат истовремено до секој одделен корисник на системот за пренос кој учествувал во аукцијата, заедно со списокот на нивните успешни понуди и крајните цени (клириншка цена) веднаш, но не подоцна од:
1. 30 минути по затворањето на последниот круг на наддавање за дневни аукции на преносни капацитети, односно
  2. следниот работен ден по денот на затворањето на последниот круг на наддавање за годишни, квартални и месечни аукции на преносни капацитети.
- (2) На секој корисник на системот кој успешно учествувал во аукција му се доделува износот на капацитетот опфатен со неговата понуда или понуди, во согласност со Прилозите 1 и 2 од овие Правила, за годишен, квартален, месечен и дневен капацитет соодветно.
- (3) Резултатите од аукцијата ОСППГ ги објавува на својата веб-страница во збирна форма.

Член 19

Реализација на распределбата

- (1) Аукциската понуда поднесена од корисник на системот за секој круг на наддавање вклучувајќи го износот на капацитетот, како и цената на понудата во тој круг, се обврзувачки за корисникот на системот.
- (2) Резултатите од успешната понуда на корисник на системот на аукцијата го определуваат резервирањето капацитет доделен на тој корисник на соодветната точка на интерконекција и неговото времетраење, по соодветнатата клириншка цена.
- (3) ОСППГ ќе ги смета резултатите од успешната понуда на корисник на системот на аукцијата како прифатена понуда за резервација на капацитет која ја приложува кон договорот за пренос потпишан со соодветниот корисник.

- (4) По измената на договорот за пренос согласно со ставот (3) на овој Член, ОСППГ ќе ги извести соседниот ОСП и Операторот на пазарот најмалку за идентификацискиот код на точката на интерконекција, ЕИС на корисникот, износот на резервираните капацитет, клириншката цена и времетраењето на резервацијата. Известувањето од ОСППГ се испраќа до операторот на пазарот во рок од:
- Еден ден од измената на договорот за пренос за годишен, квартален или месечен капацитет, и
  - Еден час од измената на договорот за пренос за дневен капацитет.

Член 20

Исклучоци

- (1) По образложено барање од ОСППГ, РКЕ донесува одлука за одобрување за организирање и спроведување на постапка за распределба на капацитети со соодветна примена на одредбите од Дел VI од овие Правила со кои се уредуваат алтернативните механизми за распределба, за секоја од точките на интерконекција одделно.
- (2) Во одлуката од ставот (1) на овој Член РКЕ ги определува вкупниот капацитетите, видот на производите за капацитет, динамиката и условите за прекинување на постапката, како и надзорот на спроведувањето на постапката со цел да се обезбеди ефикасно користење на преносната мрежа и функционирање на пазарот на природен гас.

Член 21

Конверзија во врзан капацитет

- (1) Корисникот на системот кој резервирал раздвоен капацитет на точка на интерконекција може да побара од ОСППГ дел или целиот резервиран раздвоен капацитет да го претвори во врзан капацитет за одреден временски период (конверзија на капацитет).
- (2) Конверзијата на капацитетот се применува на годишни, квартални или месечни стандардни производи за капацитет во точката на интерконекција во која, за периодот кога на корисникот на системот му е потребен одреден износ на врзан постојан капацитет, недоволен раздвоен капацитет е понуден од соседниот ОСП од другата страна на истата точката на интерконекција.
- (3) ОСППГ ќе ја изврши конверзијата на капацитетот без дополнителни трошоци за корисникот на системот.
- (4) Конверзија на капацитетот може да се побара ако:
1. Корисникот на системот резервирал годишен, квартален или месечен стандарден производ за капацитет за врзан капацитет на точката на интерконекција
  2. Износот и времетраењето на бараната конверзија на капацитетот не го надминува соодветниот износ и период на резервираните врзан капацитет на точката на интерконекција.
  3. Корисникот на системот не поднел до ОСППГ барање за отстапување на капацитетот согласно Член 30, или за пренос на капацитет согласно Член 27.
  4. ОСППГ нема поведено постапка за ослободување на капацитетот согласно Член 31.
  5. Барањето за конверзија на капацитетот корисникот на системот го поднел до ОСППГ пред почетокот на аукцијата за соодветниот стандарден производ за капацитет за врзан капацитет.

- (5) Барањето за конверзија се доставува во електронска форма на образец објавен на веб-страницата на ОСППГ, во кој особено се наведува:
  1. Точката на интерконекција,
  2. Кодот за идентификација на аукцијата за соодветниот стандарден производ за капацитет за врзан капацитет,
  3. Насоката на проток на гас,
  4. Износот на капацитет на бараната конверзија,
  5. Времетраењето на бараната конверзија.
- (6) ОСППГ го разгледува барањето за конверзија и одлучува за нејзино одобрување во рок од три дена од завршувањето на соодветната аукција.
- (7) ОСППГ нема да го прифати барањето за конверзија во случај ако не е исполнет некој од условите предвидени во ставот (4) на овој Член или ако барањето за конверзија е нецелосно и/или неуредно. Ако ОСППГ не го прифати барањето за конверзија, веднаш ќе го информира корисникот на системот за причината за неприфаќањето преку е-пошта.
- (8) Ако барањето не е прифатено поради пропусти или грешки, ОСППГ го повикува корисникот на системот повторно да поднесе ревидирано барање за конверзија во рок од еден работен ден од известувањето. ОСППГ го разгледува ревидираното барање и одлучува за неговото одобрување и за соодветната одлука го известува корисникот на системот во рок од еден работен ден од датумот на неговото поднесување. Ако корисникот на системот не ги достави бараните информации до ОСППГ навреме, или ревидираното барање е нецелосно и/или погрешно, барањето се одбива.
- (9) Ако ОСППГ го прифати барањето за конверзија, пристапува кон:
  1. Конверзија на раздвоениот капацитет на корисникот на системот во врзан капацитет, во износот и периодот од барањето за конверзија, со менување на соодветното одобрено барање, и
  2. Додавање на конвертираниот раздвоен капацитет на достапниот капацитет на соодветната точка на интерконекција што ќе биде понуден преку аукции во согласност со Дел V од овие Правила.
- (10) ОСППГ ја известува РКЕ за секое поединечно прифатено или одбиено барања за конверзија со образложение за донесената одлука.
- (11) ОСППГ води, најмалку пет години, електронска евиденција за секоја точка на интерконекција која ги вклучува корисниците на системот што го конвертирале капацитетот, како и износот и периодот на користење на капацитетот што бил конвертиран.

Член 22

Распределба на прекинлив капацитет

- (1) ОСППГ може да понуди прекинлив капацитет во форма на месечен, квартален или годишен стандарден производ за капацитет. Стандардните производи за прекинлив капацитет се нудат на точка на интерконекција само ако соодветниот производ за постојан капацитет капацитет е веќе продаден или не бил понуден.
- (2) Ако се нуди прекинлив капацитет, тоа нема да биде на сметка или на штета на износот на понудениот постојан капацитет. ОСППГ нема да резервира капацитет што може да се понуди како постојан капацитет со цел да го понуди како прекинлив капацитет. Во

распределбата на прекинлив капацитет се користат истите стандардни производи на капацитет како и за постојан капацитет.

- (3) Ако се нуди прекинлив капацитет на точка на интерконекција тој се распределува преку посебна аукција откако ќе биде распределен постојаниот капацитет со еднакво времетраење, но пред да започне аукцијата на постојан капацитет со пократко времетраење.
- (4) Аукциите со прекинлив капацитет ќе се спроведуваат во согласност со истите правила, механизми и временски рокови кои се применуваат за постојан капацитет. Точните датуми што ќе се користат за аукциите со прекинлив капацитет се детално наведени во календарот на аукциите. ОСППГ ќе ги извести корисниците на системот за износот на прекинлив капацитет што треба да се понуди една недела пред почетокот на аукцијата. Во случај кога аукција на постојан капацитет не е затворена пред закажаниот ден за почеток на аукциите на прекинлив капацитет, истите ќе се отворат најдоцна следниот работен ден по затворањето на соодветните аукции на постојан капацитет. Во таков случај секоја промена на понудените износи ќе биде објавена најмалку 12 часа пред почетокот на соодветната аукција со прекинлив капацитет.
- (5) Прекинливите капацитети треба да имаат минимално време на прекин што ќе биде заеднички одредено од ОСППГ и соседниот ОСП. Стандардното минимално време на прекин за даден час ќе биде 45 минути по почетокот на циклусот на реноминација за тој час. Ако ОСППГ и соседниот ОСП се согласат да го скратат времето на прекини, таквиот договор ќе биде предмет на одобрување од страна на РКЕ и соседниот национален регулаторен орган. Минималното време на прекин за секоја точка на интерконекција ќе биде наведено во договорот за пренос.
- (6) Ако ОСППГ иницира прекин на одредена точка на интерконекција тој ќе го извести соодветниот соседен ОСП. Ако ОСППГ биде известен од соседниот ОСП за одреден прекин, тој веднаш ги известува своите засегнати корисници имајќи ја предвид веродостојноста на информацијата.
- (7) Редоследот по кој ќе се вршат прекините, во случај кога вкупните номинации ја надминуваат количината на гас што може да тече низ одредена точка на интерконекција, ќе се определува врз основа на договорниот временски податок за соодветната резервација на прекинлив капацитет. Прекинливиот капацитет резервиран порано ќе преовладува над (ќе се прекинува подоцна од) прекинливиот капацитет резервиран подоцна. Ако по примената на оваа постапка, две или повеќе номинации се рангираат на истото место во редот за прекин и ОСППГ нема причина да ги прекине сите, ќе се применува пропорционално намалување на износот на капацитет на овие номинации.
- (8) ОСППГ со соседниот ОСП ги координира и заеднички ги спроведува постапките од овој Член последователно за секоја точка на интерконекција.
- (9) ОСППГ ги внесува во договорот за пренос конкретните причини за прекилот. Можните причини за прекин вклучуваат, но не се играничени на квалитет на гасот, притисок, температура, профил на проток, искористеност на договорите за постојан капацитет, одржување, пречки во системот над или под точката за интерконекција, обврска за јавна услуга или управување со загушувања.

VI. Распределба на капацитет на внатрешните мрежни точки

Член 23

Производи за капацитет во внатрешната мрежа

- (1) На внатрешните мрежни точки ОСППГ ќе доделува постојан капацитет на корисниците на системот по правилото “прв дојден-прв услужен“ (FCFS) во согласност со одредбите од овој Дел. Прекинлив капацитетот нема да биде понуден на внатрешните мрежни точки.
- (2) ОСППГ ќе ги понуди следните годишни, квартални, месечни и дневни производи за капацитет на внатрешните мрежни точки:
  1. Годишен капацитет за една или повеќе последователни гасни години, до 15 години, со примена од 1 октомври за секоја гасна година
  2. Квартален капацитет за еден или повеќе квартали од гасната година, со примена од 1 октомври за периодот октомври – декември, 1 јануари за периодот јануари – март, 1 април за периодот април – јуни и 1 јули за периодот јули – септември
  3. Месечен капацитет за еден или повеќе месеци од гасната година, со примена од првиот гасен ден во месецот
  4. Дневен капацитет за следниот гасен ден како и за последователните гасни денови до крајот на месецот, со примена од почетокот на гасниот ден.

Член 24

Барање за резервација на капацитет во внатрешната мрежа

- (1) Корисникот на системот може да резервира капацитет на внатрешните мрежни точки преку користење на еден или повеќе производи за капацитетот од Член 23 став (2).
- (2) За да резервира капацитет на внатрешните мрежни точки, корисникот на системот поднесува барање до ОСППГ преку е-пошта (барање за резервација на капацитет), на образец објавен на веб-страницата на ОСППГ.
- (3) Секое барање за резервација на капацитет поднесено од корисник на системот се однесува само на еден производ за капацитет, како и за една или повеќе внатрешни мрежни точки. Барањето се поднесува во соодветниот рок за секој производ за капацитет, при што:
  1. Барањата за годишен капацитет се поднесуваат до првиот понеделник од јули секоја гасна година, за годишен капацитет во следната гасна година или последователните гасни години (краен рок за годишен капацитет).
  2. Барањата за квартален капацитет се поднесуваат во четири термини (краен рок за квартален капацитет):
    - До првиот понеделник од август за квартален капацитет во 1-ви квартал (октомври – декември), 2-ри квартал (јануари – март), 3-ти квартал (април – јуни) и 4-ти квартал (јули – септември) од следната гасна година
    - До првиот понеделник од ноември за квартален капацитет во 2-ри квартал (јануари – март), 3-ти квартал (април – јуни) и 4-ти квартал (јули – септември) од истата гасна година
    - До првиот понеделник од февруари за квартален капацитет во 3-ти квартал (април – јуни) и 4-ти квартал (јули – септември) од истата гасна година
    - До првиот понеделник од мај за квартален капацитет во 4-ти квартал (јули – септември) од истата гасна година

3. Барањата за месечен капацитет се поднесуваат до третиот понеделник од секој месец, за месечен капацитет во следниот месец или последователните месеци до крајот на гасната година (краен рок за месечен капацитет).
  4. Барањата за дневен капацитет се поднесуваат до 15:30 часот по СЕТ, за дневен капацитет во следниот гасен ден или последователните гасни денови до крајот на месецот (краен рок за дневен капацитет).
- (4) Во барањето за резервација на капацитет корисникот на системот наведува особено:
1. Внатрешната мрежна точка(и) во кои корисникот на системот бара капацитет
  2. Бараниот производ за капацитет
  3. Износот на бараниот капацитет
- (5) Барањето за резервација на капацитет ќе биде одбиено ако остварат еден или повеќе од следниве услови:
1. Достапниот капацитет на внатрешната мрежна точка не е доволен за исполнување на барањето за капацитетот што го доставил корисникот на системот.
  2. Барањето не е поднесено во рокот предвиден во ставот (2) на овој Член
  3. Барањето е нецелосно или погрешно
  4. Корисникот на системот нема договор за пренос во сила склучен со ОСППГ

Член 25

Постапка за распределба на капацитет во внатрешната мрежа

- (1) По добивањето на барањето од Член 24 став (2) ОСППГ го разгледува барањето и ако утврди дека барањето е целосно, навремено, доставено од корисник на систем кој има важечки договор за пренос и дека достапниот капацитет на внатрешната мрежна точка е доволен за исполнување на барањето за капацитетот што го доставил корисникот на системот, донесува одлука за одобрување на барањето и му го доделува соодветниот износ на капацитет на внатрешните мрежни точки на корисникот на системот и во рок од пет работни дена од датумот на поднесување на барањето ја доставува одлуката до корисникот на системот.
- (2) Ако при разгледувањето на барањето ОСППГ утврди дека:
1. Достапниот капацитет на внатрешната мрежна точка не е доволен за исполнување на барањето за капацитетот што го доставил корисникот на системот донесува одлука за одбивање на барањето при што во образложението на одлуката го определува износот на достапниот капацитет кој може да му биде доделен на корисникот во текот на целиот или во дел од периодот наведен во барањето како и можните дополнителни услови за користење на капацитетот, определува рок за доставување на ревидирано барање и во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето по е-пошта ја доставува одлуката до корисникот на системот.
  2. Барањето е нецелосно или погрешно донесува одлука за одбивање на барањето и во образложението на одлуката ги наведува причините за одбивањето, определува рок за доставување на ревидирано барање и преку е-пошта ја доставува одлуката до корисникот на системот.

3. Барањето не е доставено во рокот определен во Член 24 став (2) донесува одлука за одбивање на барањето во која определува рок за доставување на ново барање, ако за тоа постојат услови.
  4. Барањето е доставено од корисник којшто нема склучено важечки договор за пренос со ОСПП донесува одлука за одбивање на барањето и го упатува корисникот да склучи нов договор за учество во наредната постапка за распределба на капацитет.
- (3) Во образложението на одлуката за одбивање на барањето од став (2) на овој Член ОСППГ е должен да ги наведе фактите, документите како и важечките прописи со коишто се раководел при донесувањето на одлуката.
  - (4) Роковите во коишто ОСППГ ги доставува одлуките од став (2) на овој Член, роковите за доставување на ревидираните барања како и роковите за одлучување по ревидираните, односно новите барања изнесуваат:
    1. За распределба на годишен или квартален капацитет, пет работни дена од поднесувањето на барањето, при што ревидираното барање се поднесува во рок од пет работни дена, додека одлуката по ревидираното, односно новото барање ја донесува во рок од пет работни дена
    2. За распределба на месечен капацитет еден работен ден од поднесувањето на барањето, при што ревидираното барање се поднесува во рок од два работни дена, додека одлуката по ревидираното, односно новото барање ја донесува во рок од два работни дена
    3. За распределба на дневен капацитет еден час ден од поднесувањето на барањето, при што ревидираното барање се поднесува во рок од два часа, додека одлуката по ревидираното, односно новото барање ја донесува во рок од еден час.
  - (5) Одобреното барање за резервација на капацитет на внатрешна мрежна точка го одредува износот на резервируваниот капацитет за тој корисник на соодветната мрежна точка и времетраењето на резервацијата.
  - (6) ОСППГ го приложува секое одобрено барање за резервација на капацитет на внатрешна мрежна точка кон договорот за пренос потпишан со соодветниот корисник на системот.
  - (7) По дополнувањето на договорот за пренос согласно со ставот (7) на овој Член, ОСППГ ќе го известат пазарниот оператор за бројот за идентификација на внатрешната мрежна точка, кодот за идентификација на корисникот, како и износот и времетраењето на резервируваниот капацитет. За годишен, квартален или месечен капацитет, известувањето до операторот на пазарот се доставува во рок од еден ден од измената на договорот за пренос, додека за дневен капацитет, известувањето се испраќа во рок од еден час од измената на договорот за пренос.

VII. Секундарен пазар на преносен капацитет

Член 26

Механизам на секундарниот пазар

- (1) Корисниците на системот за пренос имаат право да го продадат (пренесување на друг корисник на правото на користење) на нивниот неискористен капацитет, преку секундарниот пазар на капацитети.

- (2) Пренесувањето на капацитетот на секундарниот пазар се одвива преку билатерални договори. За секој поединечен договор корисникот на системот кој го продава капацитетот е должен да го извести ОСППГ, согласно одредбите од Член 27.
- (3) Корисникот на системот кој има намера да го продаде резервирааниот капацитет на секундарниот пазар е должен да го извести ОСППГ преку е-пошта, најмалку четири работни дена пред продажбата на капацитетот, наведувајќи го понудениот износ, времетраењето на резервацијата и цената на понудениот капацитет. Во рок од еден работен ден од ова известување, ОСППГ ќе постави на својата веб-страница објава за износот, времетраењето и цената на понудениот капацитет.
- (4) Ако врз основа на известувањата од ставот (3) на овој Член ОСППГ утврди дека цената по којашто се нуди капацитетот на секундарниот пазар е несразмено повисока во однос на тарифата за пренос на природен гас определна од РКЕ, може да побара од РКЕ да се определат цените на секундарен пазар коишто ќе се применуваат до воспоставување на разумен ценовен сооднос, но не подолго од два месеци.

Член 27

Купопродажба и пренесување на капацитет

- (1) Секој корисник на системот (корисник продавач) може да потпише билатерален купопродажен договор со друг корисник на системот (корисник купувач), со цел да го пренесе на корисникот купувач своето право на користење на дел или на целиот свој резервиран капацитет на влезна или излезна точка од внатрешната мрежа или во точка на интерконекција назначен во договорот за пренос склучен со ОСППГ.
- (2) Со билатералниот купопродажен договор корисникот купувач ги презема сите права и одговорности на корисникот продавач кои произлегуваат од договорот за пренос склучен со ОСППГ, за делот од капацитетот што се пренесува.
- (3) Корисникот продавач е должен преку е-пошта да побара од ОСППГ одобрување на купопродажниот договорот (барање за пренесување на капацитет). Барањето се поднесува во електронска форма на образец објавен на веб-страницата на ОСППГ.
- (4) Барањето од ставот (3) на овој Член корисникот продавач треба да го поднесе до 09:00 часот по СЕТ на денот пред гасниот ден кога договорот за пренос ќе треба да стапи во сила, заедно со сите потребни информации.
- (5) ОСППГ преку е-пошта го известува корисникот продавач и корисникот купувач за прифаќање или одбивање на барањето за пренесување на капацитет до 12:00 часот по СЕТ на денот на поднесување на барањето, при што ОСППГ е должен да ги образложи причините за одбивање на барањето.
- (6) Билатералниот купопродажен договор влегува во сила откако договорните страни ќе добијат писмено одобрување за склучување на договорот од страна на ОСППГ.
- (7) ОСППГ ќе го одбие барањето на корисникот продавач за пренесување на капацитет ако се исполнети еден или повеќе од следните услови:
  1. Резервирааниот капацитет што се бара да се пренесе го надминува резервирааниот капацитет на корисникот продавач на соодветната влезна или излезна точка
  2. Датумот на истекување на билатералниот купопродажен договор го надминува датумот на истекување на резервацијата на капацитетот што треба да се пренесе
  3. Корисникот купувач нема важечки договор за пренос со ОСППГ во моментот на поднесувањето на барањето за пренесување на капацитетот

4. Барањето е нецелосно или погрешно

- (8) Врзаниот капацитет во точката на интерконекција може да се пренесе (продаде) само како врзан производ. Во таков случај, по примањето на барање за пренесување на капацитет од страна на корисник продавач, ОСППГ има обврска да го извести соодветниот соседен ОСП и да побара негово писмено одобрување за пренесувањето. Барањето за пренесување на капацитет ќе биде одбиено во случај ако соседниот ОСП го одбие.
- (9) Ако ОСППГ го одобри барањето за пренесување на капацитет, веднаш ќе пристапи кон измена на резервирањето на капацитет во договорите за пренос на корисникот продавач и корисникот купувач за соодветната влезна или излезна точка или за точката на интерконекција, за износот на капацитет и времетраењето на резервацијата договорени во договорот за купопродажба.
- (10) Ако ОСППГ добие од соседен ОСП известување и барање за одобрување за пренесување на врзан капацитет, ОСППГ веднаш ќе ја провери комплетноста и точноста на известувањето и ќе пристапи кон оценка на барањето со соодветна примена на одредбите од ставот (6) на овој Член. ОСППГ ќе достави до соседниот ОСП писмено одговор за одобрување или одбивање на барањето за пренесување на врзаниот капацитет најдоцна еден час по приемот на известувањето. Ако барањето за пренесување е одбиено, ОСППГ детално ги образложува причините за одбивањето.

Член 28

Објавување на трансакциите

- (1) ОСППГ, согласно достапните информации ќе обезбеди дневно објавување и ажурирање во тек на секој гасен ден на збирните износи на договорениот капацитет којшто е понуден и пренесен (продаден) на секундарниот пазар од еден корисник на системот на друг корисник на системот, каде што информациите се достапни за ОСППГ. Објавувањето треба да содржи особено:
1. Точка на интерконекција каде што е продаден капацитетот
  2. Вид на капацитет (влезен, излезен, постојан, прекинлив, врзан, одвоен)
  3. Износот на капацитет и времетраење на пренесените права за користење на капацитетот
  4. Вкупниот број на корисници кои тргувале и вкупен број на пренесувањана
  5. Сите други збирни податоци и услови со коишто ОСППГ располага, под услов да не се наруши обврската за чување на доверливи информации.
- (2) Ако податоците од ставот (1) на овој Член се обезбедени и објавени од трето лице, ОСППГ ќе биде изземен од оваа обврска.

VIII. Управување со загушувања

Член 29

Физичко загушување

- (1) ОСППГ веднаш ја известува РКЕ во случај достапниот капацитет на која било влезна или излезна внатрешна точка или точка на интерконекција не е доволен поради технички ограничувања, за да се задоволи барањето на корисник на системот за месечен или подолгорочен производ за капацитет во тој момент (физичко загушување).

- (2) Кон известувањето од ставот (1) на овој Член ОСППГ доставува своја проценка во однос на изводливоста, трошоците и временската рамка за разрешување на физичкото загушување, особено со спроведување дополнително одржување или инвестирање во проширување на максималниот технички капацитет на соодветната влезна или излезна точка.
- (3) ОСППГ ќе ја извести РКЕ и во случај ако над 80% од максималниот технички капацитет на влезна или излезна точка е резервиран за период подолг од еден месец. Оваа обврска не се однесува на излезните места кон директните потрошувачи.

Член 30

Отстапување на долгорочен капацитет

- (1) Секој корисник на системот има право да отстапи на ОСППГ дел, или целиот свој резервиран постојан капацитет на одредена влезна или излезна точка за одреден временски период, кој што ОСППГ ќе го понуди на другите заинтересирани корисници на системот.
- (2) Корисникот на системот не може да отстапи, а ОСППГ не може да прифати отстапување на постојан капацитет резервиран во времетраење од еден ден.
- (3) За да побара одобрување за отстапување на својот постојан капацитет, корисникот на системот поднесува барање до ОСППГ преку е-пошта (барање за отстапување на капацитет), на образец објавен на веб-страницата на ОСППГ. Барањето за отстапување на капацитет мора да го содржи најмалку следново:
  1. Влезните и/или излезните точки на кои што се однесува отстапувањето на капацитетот
  2. Износот на постојан капацитет кој се сака да се отстапи
  3. Одобреното барање за резервација на капацитет според која постојаниот капацитетот бил резервиран
  4. Датумите за почеток и крај на отстапувањето на капацитетот
- (4) Барањето за отстапување на капацитет мора да се поднесе до ОСППГ до 9:00 часот по СЕТ во гасниот ден пред почетокот на предвиденото отстапување на капацитетот. ОСППГ ќе го извести, преку е-пошта, корисникот на системот за прифаќањето или отфрлањето на барањето за отстапување на капацитет до 12:00 часот по СЕТ на денот на поднесување на барањето. Известувањето за одбивање мора да биде образложено од страна на ОСППГ.
- (5) ОСППГ ќе го одбие барањето за отстапување на капацитет на корисникот ако се исполнети еден или повеќе од следниве услови:
  1. Износот на постојаниот капацитет предложен за отстапување го надминува износот на резервираниот постојан капацитет на корисникот на системот на соодветната влезна или излезна точка
  2. Крајниот датум на отстапување на капацитетот го надминува датумот на истекување на резервацијата на постојаниот капацитет на корисникот на влезната или излезната точка
  3. Постојаниот капацитет кој треба да се отстапи е со времетраење од еден ден
  4. Барањето е нецелосно или неточно

- (6) Врзаниот постојан капацитет во точката на интерконекција може да се отстапи само како врзан постојан производ. Во таков случај, по примањето на барањето за отстапување на капацитет, ОСППГ има обврска да го извести соодветниот соседен ОСП и да побара негово писмено одобрување за отстапување. Барањето за отстапување на капацитет ќе биде одбиено од ОСППГ во случај ако соседниот ОСП го одбие.
- (7) Ако ОСППГ добие од соседен ОСП известување и барање за одобрување за отстапување на врзан капацитет, ОСППГ веднаш ќе ја провери комплетноста и точноста на известувањето и ќе пристапи кон оценка на барањето со примена *mutatis mutandis* на одредбите од ставот (5) на овој Член. ОСППГ ќе достави до соседниот ОСП посмен одговор за одобрување или одбивање на барањето за отстапување на врзаниот капацитет најдоцна еден ден по приемот на известувањето. Ако барањето за отстапување е одбиено, заедно со одговорот ОСППГ ќе достави до соседниот ОСП секаков доказ за оправдување на одбивањето.
- (8) Ако ОСППГ го прифати барањето за отстапување на капацитет, веднаш ќе го додаде отстапениот капацитет на достапниот постојан капацитет на влезната или излезната точка, и:
1. Ако точката во која е отстапен капацитетот е точка на интерконекција, тогаш ОСППГ ќе го понуди и додели отстапениот капацитет во согласност со одредбите од Дел V.
  2. Ако точката во која е отстапен капацитетот е внатрешна точка на мрежата, тогаш ОСППГ ќе го понуди и додели отстапениот капацитет во согласност со одредбите од Дел VI.
- (9) Корисникот на системот кој отстапува капацитет не може да не го понуди веќе отстапениот капацитет на секундарниот пазар на преносни капацитети.
- (10) Корисникот на системот кој отстапува капацитет ќе ги задржи сите свои права и обврски кои произлегуваат од договорот за пренос со ОСППГ за делот од капацитетот што се отстапува, вклучително и обврската да ја плати тарифата за користење на отстапениот капацитет, се додека отстапениот капацитет не биде резервиран од друг корисник на системот.
- (11) Во случај повеќе од еден корисник на системот да отстапиле капацитетот на истата влезна или излезна точка, ОСППГ ќе го понуди отстапениот капацитет во согласност со ставот (8) на овој Член, следејќи го редоследот согласно времето на поднесување на барањето за отстапување на капацитет.
- (12) Ако отстапениот капацитет е резервиран од друг корисник на системот, ОСППГ веднаш ќе пристапи кон измена на резервираниот капацитет во договорот за пренос на корисникот на системот кој отстапува капацитет на соодветната влезна или излезна точка, за износот и времетраењето на отстапениот капацитет што е резервиран.
- (13) ОСППГ ќе води, во текот на најмалку пет години, електронска евиденција која вклучува:
- a. Корисници на системот кои го отстапиле капацитет
  - b. Износот на капацитетот што бил отстапен на ОСППГ и периодот за кој бил отстапен
  - c. Износот на отстапениот капацитет кој бил резервиран од заинтересирани корисници на системот и периодот за кој е резервиран

Член 31

Одземање на резервиран капацитет

- (1) РКЕ може да побара од ОСППГ да одземе и ослободи за користење дел од постојаниот капацитет резервиран од корисник на системот на точка на интерконекција под годишен стандарден производ за капацитет, ако корисникот на системот систематски избегнува доволно да го користи овој капацитет во согласност со ставот (2) на овој Член, а други корисници на системот бараат капацитет.
- (2) Резервираниот постојан капацитет под годишен стандарден производ за капацитет се смета дека е систематски недоволно искористен ако:
  1. Корисникот на системот просечно користи помалку од 80% од неговиот резервиран капацитет, и од 1 април до 30 септември и од 1 октомври до 31 март, за што не може да се обезбеди соодветно оправдување, или
  2. Корисникот на системот систематски номинира близу 100% од неговиот договорен капацитет и потоа со реноминација го намалува договорниот капацитет.
- (3) Максималниот износ на резервираниот капацитет на корисникот на системот на точката на интерконекција кој што може да се одземе е еднаков на разликата помеѓу резервираниот капацитет на корисникот и максималното ниво на капацитетот што го користи корисникот на системот во периодот од 1 април до 30 септември или од 1 октомври до 31 март. При пресметката на максималниот износ, ОСППГ треба да го земе предвид секое доброволно отстапување или пренесување на капацитет на точката на интерконекција од страна на корисникот на системот.
- (4) За одземање на резервираниот капацитет во согласност со овој Член не е потребна согласност од корисникот на системот.
- (5) За одземањето на постојан капацитет од страна на ОСППГ се известува РКЕ и засегнатиот корисник на системот и истото се објавува на веб-страницата на ОСППГ.
- (6) ОСППГ ќе го додаде вака ослободениот капацитет кон достапниот постојан капацитет во точката на интерконекција и ќе го понуди и распредели во согласност со одредбите од Дел V.
- (7) Корисникот на системот не може да го понуди вака ослободениот капацитет на секундарниот пазарот на капацитети.
- (8) Корисникот на системот ќе ги задржи сите свои права и обврски кои произлегуваат од договорот за пренос за делот од капацитетот што му е одземен, вклучително и обврската да ја плати тарифата за користење на одземениот капацитет, се додека вака ослободениот капацитет не биде резервиран од друг корисник на системот.
- (9) Ако вака ослободениот капацитет е резервиран од друг корисник на системот, ОСППГ веднаш ќе пристапи кон измена на резервираниот капацитет во договорот за пренос на корисникот на системот на кој му е одземен капацитетот на соодветната точка на интерконекција, за делот и времетраењето на ослободениот капацитет што е резервиран.
- (10) ОСППГ го следи користењето на резервираниот капацитет со времетраење од над една година или во повторливи квартали кои покриваат најмалку две години, од страна на секој корисник на системот во секоја точка на интерконекција, и поднесува извештај од следењето до РКЕ до 30 септември секоја година.

IX. Преодни одредби

- (1) Во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овие Правила, ОСППГ ќе објави на својата веб-страница детален и сеопфатен опис на методологијата и процесот за пресметка на капацитетот, вклучувајќи информации за употребените параметри и клучните претпоставки користени за пресметување на максималниот технички капацитет.
- (2) До отпочнување на функционирањето на платформата за резервации на капацитет на точките на интерконекција ОСППГ ќе ги распределува капацитетите на одделните точки со соодветна примена на одредбите од Дел VI од овие Правила со кои се уредуваат алтернативните механизми за распределба.

Прилог 1: Алгоритам за аукција со сукцесивен пораст на цени

- (1) Аукциите со сукцесивен пораст на цени ќе им овозможат на корисниците на системот да пласираат понуди за капацитет наспроти растечките цени објавени во последователни кругови на наддавање, почнувајќи од Почетната цена P_0 . Корисниците на системот учествуваат во аукцијата со понуди само за износ на резервиран капацитет на конкретната точка на интерконекција и стандардниот производ за капацитет на таа аукција.
- (2) Првиот круг на наддавање, со цена еднаква на Почетната цена P_0 , трае три часа. Следните кругови на наддавање ќе бидат во времетраење од еден час. Помеѓу одделни кругови на наддавање има период од еден час.
- (3) Во понудата треба да се наведе:
  1. Идентитетот на корисникот на системот што поднел барање,
  2. Засегнатата точка на интерконекција и насока на протокот,
  3. Стандардниот производ за капацитет на капацитетот за кој се поднесува барање,
  4. За секој чекор на цената, износот на капацитетот за соодветниот стандарден производ за капацитет кој се бара,
  5. Онаму каде што се бара зголемен капацитет, соодветното ниво на понуда.
- (4) Понудата се смета за важечка ако е поднесена од корисник на системот и е во согласност со сите одредби од овој Прилог.
- (5) За да можат да учествуваат на аукцијата, задолжително е корисниците на системот да поднесат понуда за капацитет во првиот круг на наддавање.
- (6) ОСППГ ќе им обезбеди на корисниците на системот можност автоматски да внесуваат понуди наспроти кој било чекор од цената.
- (7) Откако ќе се затвори еден круг на наддавање, нема да се прифаќаат никакви измени, повлекувања или промена на успешни понуди. Сите успешни понуди ќе станат обврзувачки за корисникот на системот, кој ќе има обврска да резервира капацитет во побараниот износот по објавената цена, под услов клириншката цена на аукцијата да биде онаа што е објавена во тој круг на наддавање.
- (8) Обемот на понудата по капацитет во кој било круг на наддавање за секој корисник на системот ќе биде еднаков или помал од капацитетот што се нуди на таа аукција. Вредноста на понудата за секој корисник на системот одредена според цената за секој круг на наддавање ќе биде еднаква или помала од вредноста на понудата што истиот корисник на системот ја поднел во претходниот круг на наддавање, освен кога се применува ставот (16) од овој Прилог.
- (9) Понудите може слободно да се внесуваат, менуваат и повлекуваат во текот на еден круг на наддавање, ако сите понуди се во согласност со ставот (8) од овој Прилог. Успешните понуди остануваат успешни додека не се изменат или повлечат.
- (10) За секоја точка на интерконекција и секој стандарден производ за капацитет ќе се дефинираат **голем ценовен чекор** и **мал ценовен чекор**, и ќе бидат објавени пред соодветната аукција. Малиот ценовен чекорот се одредува така што зголемувањето за одреден цел број мали ценовни чекори е еднакво на зголемување за еден голем ценовен чекор.
- (11) Определувањето на големиот ценовен чекор ќе се стреми да ја минимизира, колку што е разумно можно, должината на процесот на аукција. Определувањето на малиот

- ценовен чекор ќе се стреми да го минимизира, колку што е разумно можно, нивото на непродадениот капацитет кога аукцијата се затвора со цена повисока од Почетната цена.
- (12) Ако збирната побарувачка од сите корисници на системот на крајот од првиот круг на наддавање е помала или еднаква на понудениот капацитет, аукцијата ќе се затвори.
- (13) Ако збирната побарувачка од сите корисници на системот на крајот од првиот круг на наддавање или од последователен круг на наддавање е поголема од понудениот капацитет, ќе се отвори нов круг на наддавање со цена еднаква на цената во претходниот круг на наддавање зголемена за голем ценовен чекор.
- (14) Ако збирната побарувачка од сите корисници на системот е еднаква на капацитетот што се нуди на крајот од вториот круг на наддавање или од последователен круг на наддавање, аукцијата ќе се затвори. **Потфрлање** се случува кога збирната побарувачка од сите корисници на системот на крајот од вториот или од последователен круг на наддавање стане помала од капацитетот што се нуди во таа аукција.
- (15) При првото потфрлање ќе се изврши намалување на цената и ќе се отвори нов круг на наддавање. Следниот круг на наддавање ќе има цена еднаква на цената што била применета во кругот на наддавање што му претходел на првото потфрлање зголемен за мал ценовен чекор. Потоа sukcesивно ќе се отворат понатамошни кругови на наддавање по истата постапка со зголемувања од мал ценовен чекор, се додека вкупната побарувачка кај сите корисници на системот не стане помала или еднаква на понудениот капацитет, во кој момент аукцијата ќе се затвори.
- (16) Притоа, понудата на капацитет на секој корисник на системот во сите кругови на наддавање каде што се применува мал ценовен чекор ќе биде еднаква или помала од понудата на капацитет што истиот корисник ја поднел во кругот на наддавање што му претходел на првото потфрлање. Исто така, понудата на капацитет за секој корисник на системот за секој последователен круг на наддавање со мал ценовен чекор ќе биде еднаква или помала од понуда на капацитет што ја поднел истиот корисник во претходниот круг на наддавање со мал ценовен чекор. Но затоа пак понудата на капацитет на секој корисник на системот во сите кругови на наддавање со мал ценовен чекор ќе биде еднаква или поголема од понудата на капацитет што ја поднел истиот корисник во кругот на наддавање во кој се случило првото потфрлање.
- (17) Ако во процесот на sukcesивно зголемување на цената вкупната побарувачка кај сите корисници на системот остане поголема од капацитетот понуден во кругот на наддавање се до цената еднаква на онаа што довела до првото потфрлање намалена за еден мал ценовен чекор, аукцијата ќе се затвори. Во таков случај **клириншката цена** ќе биде цената што довела до првото потфрлање, а успешни понуди се оние поднесени за време на кругот на наддавање во кој се случило првото потфрлање.
- (18) По секој круг на наддавање, побарувачката на сите корисници на системот во одредена аукција ќе се објавува што е можно поскоро, во збирна форма.
- (19) Како **клириншка цена** на конкретната аукција се смета цената објавена за последниот круг на наддавање во кој се затвора аукцијата, освен во случаите кога се применува ставот (17) од овој Прилог.
- (20) На сите корисници на системот кои имаат поднесено успешни понуди за капацитет во кругот на одредувањето на клириншката цена ќе им се додели капацитетот според нивните понуди по клириншката цена. Успешните корисници на системот ќе ја платат клириншката цена на конкретната аукција и сите други можни трошоци што се применливи во моментот кога може да се искористи капацитетот кој им е доделен.

- (21) По секоја затворена аукција се објавува конечниот резултат од аукцијата вклучувајќи го збирот на доделените капацитети и клириншката цена. Успешните корисници на системот кои учествувале во аукцијата ќе бидат информирани за износот на капацитет што им е доделен. Поединечните информации ќе се доставуваат само до засегнатите страни.
- (22) Ако аукцијата со сукцесивен пораст на цени не завршила до закажаниот момент за почеток (според календарот на аукциите) на следната аукција за капацитет кој го покрива истиот период и истата точка на интерконекција, првата аукција ќе се затвори и капацитетот нема да се распредели. Капацитетот ќе биде понуден на следната соодветна аукција.

Прилог 2: Алгоритам за аукција со униформна цена

- (1) Во аукција со униформна цена, постои единствен круг на наддавање во кој корисникот на системот нуди цена како и износ на капацитет.
- (2) За време на кругот на наддавање на една аукција, корисниците на системот можат да поднесат до 10 понуди. Секоја понуда ќе се третира независно од другите понуди. По затворањето на кругот на наддавање, преостанатите понуди не смеат да бидат изменети или повлечени.
- (3) Во понудата треба да се наведе:
  1. Идентитетот на корисникот на системот што ја поднесува понудата
  2. Точката на интерконекција и насоката на протокот
  3. Стандардниот производ за капацитет за кој се поднесува понудата на капацитет
  4. Износот на капацитетот за соодветниот стандарден производ за капацитет кој корисникот го бара, кој ќе биде еднаков или помал од капацитетот што се нуди на таа аукција
  5. Минималниот износ на капацитет за соодветниот стандарден производ за капацитет што корисникот на системот би прифатил да му биде доделен според соодветниот алгоритам, во случај ако на корисникот на системот не му биде доделен вкупниот износ на капацитет што го барал во согласност со точка 4.
  6. Цената на понудата, која не треба да бидат помали од Почетната цена што се применува за релевантниот стандарден производ за капацитет, која корисникот на системот е подготвен да ја плати за капацитетот кој го бара. Понудите со цена под Почетната цена нема да бидат прифатени.
- (4) ОСППГ ќе ги рангира сите понуди кои се однесуваат на даден стандарден производ за капацитет според нивната понудена цена, со највисоката цена рангирана на прво место.
- (5) Сите понуди останати во моментот на затворање на кругот на наддавање ќе се сметаат за обврзувачки за оние корисници на системот на кои им е доделен барем минималниот износ на капацитет кој е побаран во согласност со точка 5 од ставот (3) од овој Прилог.
- (6) По рангирањето на понудите во согласност со ставот (4) на овој Прилог, на понудите им се доделува капацитет во функција на нивното ценовна рангирање и согласно со ставовите (7), (8), (9) и (10) на овој Прилог. Сите понуди за кои е доделен капацитет ќе се сметаат за успешни. По распределбата на капацитетот, преостанатиот нераспределен капацитет се намалува за истиот износ.
- (7) По примената на ставот (6) под условите од ставот (9) на овој Прилог, кога износот на капацитетот што го понудил корисник на системот го надминува преостанатиот нераспределен капацитет (откако ќе се додели капацитетот на корисниците на системот кои даваат повисоки понуди), на тој корисник му се доделува капацитет еднаков на преостанатиот нераспределен капацитет.
- (8) По примената на ставот (7) под условите од ставот (9) на овој Прилог, ако во две или повеќе понуди се специфицира иста цена а износот на преостанатиот капацитет кој се бара во тие понуди збирно го надминува преостанатиот нераспределен капацитет, истиот се распределува пропорционално на износите кои се побарани во секоја од тие понуди.

- (9) Кога износот што треба да се распредели во однос на понуда во согласност со ставовите (6), (7) или (8) на овој Прилог е помал од минималниот износ на капацитет според точка 5 од став (3) на овој Прилог, понудата ќе се смета за неуспешна и ќе се изврши ревидирана распределба помеѓу преостанатите понуди со еднаква цена според ставот (8) на овој Прилог, или ќе се изврши распределба во однос на следната понуда рангирана по цена во согласност со став (6) на овој Прилог.
- (10) Кога преостанатиот износ што треба да се распредели во однос на која било понуда во согласност со ставовите (6), (7), (8) или (9) на овој Прилог е еднаков на нула, на преостанатите понуди нема да се додели дополнителен капацитет. Тие понуди ќе се сметаат за неуспешни.
- (11) **Клириншката цена** е цената на најниската успешна понуда ако побарувачката ја надмине понудата по Почетна цена. Во сите други случаи, клириншката цена е еднаква на Почетната цена. Успешните корисници на системот ќе ја платат клириншката цена на аукцијата и сите други можни трошоци што се применуваат во моментот кога може да се искористи капацитетот кој им е доделен.

////////////////